

Васецький Артем Олександрович,
слухач магістратури юридичного факультету
Науковий керівник – к.ю.н., доцент Рибалкін А.О.
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВА СУТНІСТЬ БЕЗПОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

В сучасному світі більшість держав намагаються вирівняти права громадян, незалежно від їхнього матеріального становища та соціального статусу. Ця рівність досить часто виражається в можливості людей займати певні посади, або надаються певні пільги чи допомога. Можливість отримати захист свої інтересів стала не проблемою для сучасного суспільства. Досить часто звертаючи увагу на судову та слідчу практику, можна побачити як суд назначає тій або іншій особі захисника від регіонального центру безоплатної правової допомоги, даний факт є підтвердженням того, що людина не маючи можливості забезпечити собі захист може отримати його за кошт держави, в даному випадку суд виносить ухвалу, відповідно до якої центр надає такого захисника. Однак звернувши увагу більше на цю тему, на мою думку, варто зазначити, що більшість людей не володіє інформацією, яким чином можна отримати безоплатну правову вторинну допомогу, що для цього потрібно, так й взагалі не розуміють, що собою являє дефініція «безоплатна вторинна правова допомога», тому дана тема є актуальною та цікавою.

Безоплатна вторинна правова допомога досить рідко ставала питання для розгляду в наукових працях, дану тему часто розглядали в теоретичному аспекті такі вчені як Павлик Л.В., Петрович З.З., Цмоць У.О., Іванцова А.В., Наливайко В.С. та інші, проте більшість із них визначали лише загальні риси даного поняття не загострюючи увагу на практичному застосуванні, тому вважаю за потрібне крім характеристики загальної сутності та поняття звернути увагу на процедуру та порядок отримання безоплатної вторинної правової допомоги в нашій країні.

Безоплатна правова допомога, як можна побачити, характеризується головною ознакою як безкоштовність, людина яка її потребує не сплачує кошти за роботу адвоката, а отримує консультацію тощо безоплатно, однак робота цього правознавця оплачується державою. Досить влучно з приводу безоплатної правової допомоги висловилися науковці, а саме що інститут безоплатної правової допомоги є невід'ємним елементом правової системи кожної демократичної правової держави необхідність цього інституту в Україні обумовлена передусім нормами Конституції України та нормами міжнародного права та що проблема доступу до цієї допомоги є одна із найважливіших аспектів в реалізації прав людини [3,с.51].

Для того, щоб більш детально охарактеризувати тему, варто зазначити, що відповідно до статті 59 Конституції України кожному гарантовано право

на правову допомогу [1]. В той же час нашим законодавцем для врегулювання цього питання, створили відповідний Закон України «Про безоплатну правову допомогу», це нормативно-правовий акт зазначає загальні положення надання правової допомоги. Таким чином відповідно до статті 13 вище зазначеного закону, під безоплатною вторинною правовою допомогою, варто розуміти вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя. До даної допомоги включаються такі види правових послуг: захист; здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; складення документів процесуального характеру [2].

Варто зазначити, що в сучасному світі, виникає не довіра до таких адвокатів, адже існує думка, що вони не зацікавлені в тому, щоб захищати своїх клієнтів, проте на мою думку це лише суб'єктивна думка, яка була сформована під тиском різноманітних факторів та впливових осіб. Враховуючи, що більшість адвокатів, яких нараховують центри надання безоплатної правової допомоги найчастіше особи, які мають досить великий досвід в захисті та представництві особи, тому вони частіше за все об'єктивно оцінюють ситуацію та надають інформацію клієнтам щодо можливості вирішення кожного спору. Тож визначивши поняття безоплатної вторинної правової допомоги, варто перейти до її сутності, на мою думку саме цей аспект варто найбільш повно охарактеризувати, адже за допомогою цього можна зрозуміти, що саме до правової допомоги входить.

Аналізуючи інформацію отриману з різноманітних джерел, варто зазначити, що вторинна правова допомога може бути надана категоріям осіб, які зазначені в ч.1 ст. 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу», варто звернути увагу, що відповідно до останньої зміни цієї статті, до осіб, які можуть отримати безоплатну вторинну правову допомогу відносять і особи, які звернулися із заявою про визнання особою без громадянства. Взагалі, на мою думку, під час визначення захисника за кошт держави, варто враховувати статус особи, його матеріальне положення, тощо, не для того, щоб її ущемити в правах, а навпаки допомогти вирішити питання, які можуть покращити певні аспекти її життя.

Сутність безоплатної вторинної правової допомоги полягає в наданні людині певного захисту своїм правам та інтересам. На мою думку, наша держава наданням такої допомоги приблизила нас ближче до Європейського союзу, адже це відкриває простір для захисту прав людини, надає можливість людині, яка немає достатньо коштів, що знайти гарного та професійного адвоката, отримати захист та допомогу у вирішенні юридичних питань [4,с.44].

Враховуючи тему, варто зазначити, що для того, щоб отримати безоплатну вторинну правову допомогу варто здійснити такі кроки: бути особою, що зазначена в ч.1 ст. 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу»; звернутися до найближчого регіонального центру правової

допомоги; отримати консультацію в центра щодо надання права на безоплатну правову допомогу, а також отримати інформацію щодо дати та часу візиту та необхідних документів для прийому; скласти звернення в письмовій формі до центру(допомогу в його складенні може надати працівник регіонального центру правової допомоги); подати до центру документи, які підтверджують необхідність отримання безоплатної правової допомоги.

Характеризуючи безоплатну правову допомогу, варто зазначити, що всі адвокати, які внесені до їхнього реєстру проходять обов'язковий конкурсний відбір та регулярне навчання, що підвищує рівень їхньої кваліфікації та дає можливість адвокату орієнтуватися у новелах законодавства.

Отже, забезпечення людині права на безоплатну вторинну допомогу є одним із найважливіших кроків побудови європейської демократичної держави, оскільки гарантуючи захист соціально незахищених категорій осіб, держава гарантує дотримання загальнолюдських демократичних цінностей, що у свою чергу зумовлює розвиток правової та соціальної держави.

Бібліографічні посилання:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 24.11.2020)

2. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 02.06.2011 року № 3460-VI: із змінами і доповненнями [Електронний ресурс] URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3460-17> (дата звернення 24.11.2020)

3. Данилевська Ю.О., Павлик Л.В., Петрович З.З., Цмоць У.О. Право особи на безоплатну правову допомогу. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 136 с. URL: http://nbuviap.gov.ua/images/dorobku_partneriv/Pravo%20osoby%20na%20bezoplatnu%20pravovu%20dopomohu.pdf (дата звернення 23.11.2020)

4. Іванцова А. В. Поняття безоплатної правової допомоги в Україні та за кордоном. Часопис Академії адвокатури України. 2015. Т. 8, № 3. С. 40–45. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/10763/1/Ivantsova_40-45.pdf (дата звернення 23.11.2020).